

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SOSYALLEŞME SÜRECİNDE SPOR AKTİVİTELERİNİN ROLÜ*

Hasan ŞAHAN**

Özet

Sosyalleşme, belirli bir grubun veya toplumun yaşam tarzının öğrenilmesi, aynı zamanda da karşılıklı bir etkileşim sürecidir. Bu öğrenme sürecinde, toplumdaki kalıp davranışlar birey tarafından kişiselleştirilir ve sonuçta birey, o topluma ya da gruba ait bir kimlik geliştirir. Ancak, burada önemle belirtilmesi gereken, sosyalleşme, sadece kişinin standart bir davranış kalıbına uyarak şekillenmesi demek değildir.

Sporun sosyalleşme üzerindeki etkilerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmanın değişik sosyalleşme araçları göz önüne alınarak başka alanlarda da çalışmalar yapılmalıdır. Özellikle orta öğretim kurumlarına yönelik yapılacak çalışmalar ile sporun eğitimdeki önemi ve gençlerin sosyalleşme problemlerinin ortadan kaldırılmasında yardımcı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Spor, Sosyalleşme, Öğrenci,

Abstract

Socialization is to learn the life style of a certain group or society and an interaction process, at the same time. In this process, model behaviours are personalized by the individual and consequently, individual develops an identity belonging to that group or society. However, the important point that should be emphasized here is that socialization does not mean the development of the individual only by obeying the standard behaviour model.

studies also in other fields should be carried out taking into account different socialization means of this research in which the affects of sports on socialization have been tried to determine. This will be contributory for showing the importance of sports in education and eliminating young people's socialization problems especially with the studies on the high school institutions.

Keywords: Sports, Socialization, Student,

* Bu çalışma hasan ŞAHAN tarafından 2007 yılında Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde sunulan ve kabul edilen "Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü" isimli yayımlanmamış doktora tezinin özetidir.

** KMU Besyo

1- Giriş

Teknolojik gelişmelerle birlikte dünyanın hızla küreselleşmesi ve kentleşme hızının artması toplumsal hayatın dinamiklerinde olumlu ve olumsuz birçok değişiklikler meydana getirmiştir. Bu olumlu ve olumsuz gelişmeler ve değişimler toplumları oluşturan bireylerin günlük yaşantılarını da kaçınılmaz olarak etkiler hâle gelmiştir.

Yapılan çalışmalar sonucunda bireyin toplumsal yaşamda kendini yalnız hissetmesi, kendini ifade etmede güçlük çekmesi, var olan kurallara ve yasalara karşı saldırganlık göstermesi, sosyal sorumluluk duygusundan yoksun olması gibi davranış bozukluklarının bireyin sosyalleşme sorunları göstermesinden veya başka bir deyişle bireyin sosyalleşememesinden kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

Bireyler içinde yaşadıkları toplumun değer yargılarını, inançlarını, geleneklerini, yaşam tarzlarını sosyalleşme süreci ile kuşaktan kuşağa aktarırlar. Bu süreç öğrenme yolu ile gerçekleşmektedir. Bu yapısı itibari ile sosyalleşme bireyin topluma, toplumun bireye bilgi ve teorik aktarımını sürekli hâle getirmektir. Bireyin belli dönemlerde sosyalleşme sürecine ilişkin etkileşim yoğunluğu artmakta ya da azalmakta fakat bu süreç asla son bulmamaktadır.

Spor aktiviteleri ile bireylere birlikte faaliyet yapabilmeye özelliği kazandırılır. Birey rekabetçi bir yapı, çalışma disiplini, cesaret ve mücadele azmi kazanır. Kazanma ve kaybetmeyi kabullenmeyi, paylaşmayı, yardımlaşmayı, başkalarının görüş ve düşüncelerine saygı duymayı öğrenir. Birlikte çalışma sonucu bireyde sosyal sorumluluk duygusu gelişir. Sosyal sorumluluk duygusunun gelişmesi sonucu toplumda sosyalleşme süreci sağlanmış olur.

Bu noktadan hareketle; bu çalışmada bireylerin sosyalleşme sürecine etki eden faktörlerin yanında, son yıllarda günlük hayatta önemli bir yer tutan spor kavramının sosyalleşme sürecinde bireyler üzerindeki etkisinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Sporun üniversite öğrencileri üzerindeki etkisi ve spor aktivitelerinin eğitim sürecine yapacağı katkılar belirlenmeye çalışılacaktır.

2. Sosyalleşme Kavramı ve Özellikleri

Şüphesiz insanlar, yaşadığı toplumda davranışlarıyla kendini ifade eder ve bu davranışları sayesinde toplumun diğer fertlerinden ayrılırlar ve birey olarak toplum içerisinde var olurlar. Tüm bireyler bir grup içinde doğar ve toplumsal niteliklerini bu gruplarda kazanırlar. Bir toplumun yaşam biçimiyle, o toplumda yaşamak için gereken bilgilerle değerler, gruplar aracılığıyla bireye aktarılır. Bu bilgi ve değerlerin benimsetilmesiyle birey, belirli bir toplumun üyesi olma

özelliği kazanır. İnsanların fiziksel çevrelerine uyum çabalarının neticesinde tarihsel bir gelişme ile birlikte ortaya çıkmış örgütlere “toplum” denir. Toplumsal örgütlenme, insanın varlığını devam ettirebilme ve çoğalma imkânını artırdığı için onun, zaman içinde geliştirdiği bir uyum biçimidir. Toplumsal hayat sayesinde, insan kendisini diğer canlı türlerinden ayıran niteliklerini ortaya çıkarmış, sosyalleşmiş, geliştirmiş ve kültürünü yaymıştır (Yetim 2000, ss 148-151).

Sosyalleşmede hangi yaklaşımla değerlendirilirse değerlendirilsin bireyin toplumda diğer bireylerle olan benzerliklerinin yanı sıra farklılıklarının da olduğu, kişileri bir örnek biçimlere sokmaktan çok, onları kişilikleriyle uyuşan, toplumun bir işlevi durumuna getirmeyi amaçlayan toplumsal süreçlerden biri olarak görünmektedir. Sosyalleşme terimini kullanan bilimsel disiplinlerde bu sürecin çeşitliliği ve genişliği karşısında birçok dallara ayrılmıştır. Örneğin çocuk sosyolojisinden, gelişim psikolojisine, klinik psikolojisinden, grup psikolojisine, antropolojiden, kişilik kavramlarına kadar çok çeşitli alan sosyalleşmeyi kendilerine başlık olarak seçmişlerdir (Tolon 1991, ss.49).

Sosyalleşme; toplumdaki mevcut ya da beklenen rolleri yerine getirmek için gerekli olan becerilerin, bilgilerin, değerlerin, eğilimlerin ve benlik algılarının özümsemesi ve gelişimi olarak tanımlanmaktadır (Kenyon, Person, 1974, ss. 127-129). Sosyalleşme, toplumun bir üyesi olma, diğer insanlarla birlikte yaşamayı öğrenme sürecidir. Bu süreç içinde birey, diğer insanlarla etkileşimi yoluyla kendine özgü toplumsal davranış ve değerleri geliştirir (Uluğtekin, 1991). Bu ifadeler çerçevesinde sosyalleşmenin özellikleri ise;

-Sosyalleşme, daima bir toplum için söz konusudur.

-Sosyalleşme bireyin dünyaya gelmesi ile başlar. Hayat boyu devam eder.

-Sosyalleşme kesinlikle tek yönlü bir süreç değildir.

-Bireyi çevresindeki modellerin, simgelerin, beklentilerin ve duyguların öğrenilmesine yetenekliliği yönünde ele alır (Tezcan, 1984, ss. 28).

-Sosyalleşme insanların toplumsal yaşamın etkili ve önemli bir üyesi olma durumunu incele (Güney, 2000).

3. Spor ve Sosyal Boyutları

Spor insanların var olabilmek için doğayla giriştikleri ölüm kalım mücadelesinin barışçı benzetimidir (Fişek, 1985, ss. 22). Spor bireyin beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi, belli kurallara göre rekabet ölçüleri içinde mücadele etme, heyecan duyma, yarışma ve üstün gelme ve gerçek anlamda, başarı gücünün artırılması, kişisel

açından en yüksek noktaya çıkarılması yolunda gösterilen yoğun çabalar (Aracı, 1999, ss.13). Başka bir tanımda ise spor, kısa vadeli belirgin amacı olmayan ve belli kurallara göre, bireysel ya da ortaklaşa oyunlar şeklinde ortaya konan fiziksel hareketler bütünüdür (Armağan, 1981, ss.4).

Psikolojik açıdan spor yapan bireylerde spor haz alma ve mutlu etme duygusu yaşatmaktadır. Çağımızın hastalığı olarak adlandırılan stresle başa çıkmada en önemli etken kuşkusuz spor olmaktadır. Bireylerin günlük yaşantıda karşılaştıkları monoton hayat tarzı ve anlayışını spor yolu ile ortadan kaldırmak mümkündür. Bireylerin rahatlaması ve gevşemesini sağlamanın yanı sıra kendilerini mutlu hissetmelerini ve bir şeyleri başarmış olmalarının vermiş olduğu hazzı yaşamaları sağlanmış olur (Güçlü, 2005).

Modern toplumların en belirgin özelliği olan sosyal farklılaşma artan iş bölümü ile sosyal bütünleşme arasındaki uyumun sağlanmasında spor aktif bir olgudur. Toplumun sosyal yapısı içinde uyma ve çatışma modellerinin yanı sıra, huzursuzlukların, sapma davranışların azaltılması ve bunların normlarla ahenkleştirilmesi, gerginliklerin toplum yararına yöneltilebilmesinde spor önemli faktörlerden biridir (Erkal, 1998).

Dünyanın her tarafında ve toplumlarda sınıflar arasında spor yapmaya, sporu izlemeye duyulan ilginin hızla artması, çağdaş toplumsal yaşayışın ayırt edici başlıca özelliklerinden biridir. Bu işin sosyolojik yönü, dil, din, ırk ve cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin ama spor sahalarına ama televizyon başına, dünyanın dört bir tarafındaki milyarlarca insanı aynı anda toplayabilen başka bir olay yoktur (Fişek, 1985, ss.22).

4. Spor ve Sosyalleşme

Spor bakımından sosyalleşme, bir bireyi sporun içine çeken kişi ya da araçları, yani bir bireyin spora katılma biçimini inceler. Sporla sosyalleşme spora katılmanın sonuçları üzerinde yoğunlaşır. Sporla sosyalleşme, bireylerin spora katılım yolu ile topluma katılmayı nasıl sağladığını gösterir. Sporun takım çalışması, kazanma ve kaybetme (ya da yarışma) adil olma gibi davranışların düzeltilmesinde çok önemli olduğu düşünülür (Snyder, 1976).

Spor yoluyla bireylerde, toplumu tanıma, kurallara uyma, gelenek ve görenekleri, iyi doğruyu kötüyü ayırt edebilme, başkalarına saygı gösterme, başarı ve başarısızlığı kabullenme, kendine güven duygusunun gelişmesi, sevinç ve üzüntü gibi özellikleri hissetme gibi özellikleri geliştirecektir (Yetim, 2000).

Sporun önemli işlevlerinden birisi bireyin bir gruba ait olma duygusunu aşılması ve geliştirmesidir. Aidiyet duygusu sosyal bir

varlık olan insanın sosyalleşme sürecinde önemli değerlerden birisi olarak kabul edilmektedir. Aileye, takıma, millete ait olma, kişinin toplumda üstlendiği rolün belirlenmesinde, belirli bir statü kazanmasında önemli bir olgu olarak görülmektedir. Spor alanında elde edilecek başarılar bu duyguların artarak devam etmesine ve bireylerin sosyalleşmesine yardımcı olacaktır(Nirun, 1990).

Sporun tanıtılması, özellikle bir bireyin sporla ilgilenen ya da sportif aktivitelere katılan ebeveynleri ya da kardeşleri varsa ailenin içerisinde başlamaktadır. Akranların etkisinin sporda erken sosyalleşme tecrübesi sağladığı düşünülür. Kitle iletişim araçları ile bireylerin spora yakınlaşması ve rol modelleri olarak hizmet edebilen spor kahramanlarını destekleyerek spor sosyalleşmesinde önemli rol oynamaktadır. Sporda sosyalleşme süreci sportif aktivitelere yakınlık ve sosyoekonomik durum üzerine kurulu farklı sportif aktivitelere katılma fırsatı gibi unsurlar aracılığıyla spora maruz kalma fırsatıyla birleştirilen demografik ve sosyal değişkenler tarafından daha fazla etkilenir(Kenyon, 1974).

Sporun bir eğlenme aracı olduğu unutulmadan ona göre programlar yapılmalıdır. Spor alanında amatör veya profesyonel amaçların iyi belirlenmesi önemlidir. Bunun sonucu sosyalleşme sürecinde yaşanabilecek olumsuz etkilerin ortadan kalkması sağlanmış olacaktır.

5. Materyal Ve Metod

5.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı; üniversite öğrencilerinin spor aktiviteleri ile sosyalleşme süreçlerinde meydana gelen değişimin ortaya çıkarılmasını sağlamaktır. Spor ve spor aktivitelerinin bireylerin sosyalleşme sürecinde etkisinin olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunun sonucunda uygulamada spor aktivitelerinin sosyalleşme kavramına nasıl etki ettiğinin tespitine çalışılmıştır.

Özellikle gençlerin sosyalleşme sürecinde birincil (aile) ve ikincil (toplumsal çevre, kitle iletişim araçları gibi) grupların etkisinin son derece fazla olduğu ifade edilmektedir. Bunların dışında sporun, son yıllarda artan ve toplumla etkileşiminde bir sosyalleşme aracı olup olmadığı incelenmeye çalışılmıştır.

5.2. Araştırmanın Yöntem ve Teknikleri

Çalışmanın teorik kısmında sosyalleşme ve sosyalleşme sürecine ait yerli ve yabancı literatür taraması yapılmıştır. Uygulamada kısmında ise anket yöntemi seçilmiştir. Anket sorularının

hazırlanmasında spor sosyalleşme konusu ile ilgili kullanılan ölçekler, Hacettepe kişilik envanteri, sosyotropi-otonomi ölçeği, sosyal karşılaştırma ölçeği, sosyal tanıma anketi, kendini tanımlama envanteri, kişisel bilgi formu gibi daha önce uygulanmış çalışmalardan yararlanılmıştır. Oluşturulan (SSÖ) ölçeği pilot uygulamaya tabii tutulmuş, gereksiz, cevaplayıcıyı çeldirici ve anlaşılamayan sorular ya çıkartılmış ya da yeniden düzenlenmiştir.

Çalışmanın ikinci aşamasını teşkil eden ampirik araştırma bölümünde ise ankete verilen cevaplar analiz edilerek incelemeye çalışılmıştır. Bu aşamada birebir görüşme yoluyla yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler SPSS 14.0 sosyal bölümler için istatistik programı ve MS Office programları kullanılarak analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anket uygulamaya geçilmeden önce, benzer çalışmalar ve alanında uzman akademisyenlerin görüşlerinden yararlanılmıştır.

5.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Gazi Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi oluşturmaktadır. Bunun nedenleri arasında ise Türkiye'nin en çok öğrencisi olan üniversitelerin başında gelmeleridir. Bu üniversitelerin sosyal ve sayısal bölümler ile spor bölümlerinde lisans eğitimi alan öğrencilere uygulanmıştır. Bu bölümler Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Eğitim Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Tıp Fakültesi, Hukuk Fakültesi ve İletişim Fakültesinde okuyan 1. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulama yapılmıştır.

Örneklemin belirlenmesinde ilgili üniversite rektörlüklerinden alınan 2005-2006 eğitim ve öğretim yılında ki öğrenci sayıları esas alınmıştır. Uygulama 2005-2006 Eğitim ve öğretim yılı bahar dönemi 01-05-2006 ile 27-05-2006 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

5.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde öncelikle frekans analizi uygulanmış ve tablolar oluşturulmuştur. Değişkenlerin örneklem içindeki yüzdeleri belirlenmiş, örneklemin özellikleri tablolarda genel bir değerlendirme yapılmıştır. Daha sonra hipotezlere göre uygulanacak analiz işlemlerine geçilmiş, Mann Whitney U testi, Friedman Çift Yönlü Anaova testi yapılarak veriler değerlendirilmiştir. Çıkan sonuç tablolarda gösterilmiştir.

5.5. Araştırmanın Hipotezi

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin spor ile sosyalleşme düzeyleri arasında fark vardır.

6. Bulgular

Araştırmaya katılanların cinsiyet dağılımları % 47.3'ü erkek, % 52.7'si bayanlardan oluşmaktadır. Gazi Üniversitesinde bu oran %41.7'si erkek, % 58.3'ü bayanlardan, Selçuk Üniversitesinde % 52.9 erkek, % 47.1 bayanlardan oluşmaktadır.

Öğrencilerin gelir seviyelerinin incelendiğinde %35.4' 151-300 YTL arasında, %28'i 1500 YTL'nin altında, %21.9'u 301-450 YTL arasında, %9.2'si 600 YTL üstünde, %5.4'ü ise 451-600 YTL arasında olduğu, bu oranların üniversitelerde de ortalamaya çok yakın oldukları görülmektedir. Gelir durumu açısından Gazi Üniversitesi öğrencilerinin 600 ytl ve üstü gelir seviyesinde Selçuk Üniversitesine göre daha fazla olduğu, Selçuk Üniversitesinin ise 301-450 ytl arasında ki gelir seviyesinin Gazi Üniversitesinden fazla olduğu görülmektedir.

Tablo1. Araştırmaya Katılanların Fakülterle Göre Dağılımı

Fakülteler	Genel Toplam		Gazi Üniversitesi		Selçuk Üniversitesi	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Eğitim fakültesi	1920	41,6	1064	45,9	868	37,8
İ.İ.B.F.	886	19,2	488	21,1	402	17,5
Mühendislik-Mimarlık fakültesi	670	14,5	286	12,4	377	16,4
Besyo	338	7,3	176	7,6	161	7,0
Hukuk fakültesi	333	7,2	118	5,1	209	9,1
Tıp fakültesi	236	5,1	116	5,0	122	5,3
İletişim fakültesi	230	5,0	69	3,0	157	6,8
Toplam	4613	100,0	2317	100,0	2296	100,0

Tablo 1'de araştırmaya katılan öğrencilerin geneli dikkate alınarak incelendiğinde en çok katılımın % 41,6 ile eğitim fakültelerinden olduğu görülmektedir. Diğerleri sırasıyla İktisadi ve İdari bilimler Fakültesi (%19,2), Mühendislik-Mimarlık Fakültesi (%14,5), BESYO (%7,3), Hukuk Fakültesi (%7,2), Tıp Fakültesi (%5,1) ve İletişim Fakültesi (%5) şeklindedir. Araştırma kapsamındaki iki üniversite dikkate alındığında, fakülterle göre dağılımın genel dağılımla benzer şekilde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılanların Spor Yapma Durumları

	Genel Toplam		Gazi Üniversitesi		Selçuk Üniversitesi	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Amatör veya profesyonel	1933	41,9	1036	44,7	905	39,4
Sadece izleyici	2680	58,1	1281	55,3	1391	60,6
Toplam	4613	100,0	2317	100	2296	100

Tablo 2’de araştırmaya katılan deneklerin spor yapma durumları ile ilgili sonuçlar görülmektedir. Deneklerin %41.9’u amatör veya profesyonel olarak spor yaptıklarını, %58.1’i ise sadece izleyici olarak belirlenmiştir. Bu oranlar Gazi Üniversitesinde %44.7’si spor yaparken, %55.3’ü yapmamaktadırlar. Selçuk Üniversitesinde %39.4’ü spor yaparken, %60.6’sı ise izleyici olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3. İlgilenilen Spor Branşını Yapma Sıklığı

Spor Yapma Sıklığı	Genel Toplam		Gazi Üniversitesi		Selçuk Üniversitesi	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ara sıra	2511	60,3	1388	63,5	1123	56,7
Sadece hafta sonları	698	16,8	330	15,1	368	18,6
Haftada üç gün	501	12,0	289	13,2	212	10,7
Hafta içi hergün	126	3,0	45	2,1	81	4,1
Diğer	331	7,9	133	6,1	198	10,0
Toplam	4167	100,0	2185	100,0	1982	100,0

Tablo 3’de deneklerin spor branşlarını yapma sıklıkları ile ilgili veriler görülmektedir. Burada genel ortalama olarak % 60.3’ünün ara sıra spor yaptığı, %16.8’inin sadece hafta sonları yaptığı, %12’sinin haftada üç gün spor yaptığı, %3’ünün hafta içi her gün spor yaptığı, %7.9’unun ise çok nadiren zamanlarda spor yaptıkları belirlenmiştir. Her iki üniversitede de oranlar ortalamaya çok yakın gözükmektedir.

Tablo 4. Araştırmaya Katılanların Belirli Bir Spor Branşı İle İlgilenme Amaçları

İlgilenme Amacı	Genel Toplam		Gazi Üniversitesi		Selçuk Üniversitesi	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Sağlıklı yaşam	1193	28,6	604	27,7	589	29,6
Sosyokültürel aktivitelere katılım-paylaşım	1102	26,4	561	25,7	541	27,2
Kişisel gelişim	744	17,8	496	22,7	248	12,5
Kişisel beceri ve yetenek	566	13,6	305	14,0	261	13,1
Mesleki kariyer	131	3,1	56	2,6	75	3,8
Diğer	434	10,4	160	7,3	274	13,8
Toplam	4170	100,	2182	100,	1988	100,

Tablo 4’de spor branşları ile ilgilenme amaçları görülmektedir. Gazi Üniversitesi öğrencilerinin %27.7’si sağlıklı yaşam için, %25.7’si sosyal ve kültürel aktivitede bulunmak için, %22.7’si kişisel gelişim için, %14’ü kişisel beceri ve yeteneği olduğu için, %2.6’sı mesleki kariyer amacıyla, %7.3’ü ise diğer şekilde cevap vermişlerdir. Selçuk Üniversitesinde ise bu durum %29.6’sı sağlıklı yaşam için, %27.2’si sosyal ve kültürel aktivitede bulunmak için, %12.5’i kişisel gelişim için, %13.1’i kişisel beceri ve yeteneği olduğu için %3.8’i mesleki kariyer için, %13.8’i ise diğer şekilde cevap vermişlerdir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin spor ve sosyalleşme düzeylerini belirlemek amacıyla sorulan sorular ve verilen cevaplar tablo 5’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Araştırmaya Katılanların Spor ve Sosyalleşme Düzeyleri

Spor ve Sosyalleşmeye İlişkin Faktörler	Genel Toplam		Gazi Üniversitesi (n=1719)		Selçuk Üniversitesi (n=1466)	
	Ort.	Std. Sap.	Ort.	Std. Sap.	Ort.	Std. Sap.
1. İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir	3,98	1,09	4,03	1,03	3,92	1,14
2. Diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim	3,94	1,00	3,92	0,97	3,95	1,04
3. Spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar	3,94	0,92	3,93	0,84	3,95	0,99
4. Sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur	3,92	1,08	3,96	1,04	3,87	1,12
5. Spor insanlar arası iletişime olumlu katkılar sağlar	3,90	0,94	3,88	0,85	3,93	1,03
6. Spor toplumlar arası sosyal bütünleşmeyi sağlar	3,86	0,99	3,79	0,96	3,94	1,01
7 Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam	3,82	1,01	3,82	0,99	3,83	1,03
8. Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar	3,82	0,98	3,84	0,91	3,79	1,05
9. Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim	3,78	1,03	3,82	1,00	3,73	1,08
10. Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur	3,76	1,03	3,79	0,91	3,73	1,15
11. Spor ve spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar	3,76	1,04	3,81	0,95	3,71	1,14
12. Spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar	3,76	1,01	3,82	0,89	3,70	1,13
13. Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım	3,76	1,05	3,85	0,95	3,65	1,15
14. Diğer insanlara yardım etmeyi, onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim	3,75	1,02	3,72	1,01	3,80	1,03
15. Boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım	3,73	1,05	3,80	0,99	3,64	1,12
16. Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim	3,70	1,06	3,76	0,93	3,64	1,19
17. Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım	3,64	1,05	3,69	0,95	3,58	1,14
18. Spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem	3,61	1,01	3,57	0,96	3,67	1,06

Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor Aktivitelerinin Rolü

başkalarının düşüncelerinden etkilenmem						
19. Spor aktivitelerinde kendimi daha özgür ifade ederim	3,58	1,05	3,61	0,98	3,54	1,12
20. Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım	3,57	0,98	3,53	0,92	3,62	1,04
21. Spor aktivitelerinin organize edilmesinde katkıda bulunurum	3,47	1,10	3,48	1,02	3,46	1,19
22. Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim	3,43	1,05	3,34	0,99	3,53	1,11
23. Bir grubun üyesi olmaktansa, kendime özgü bir değer yapısına sahip birey olmayı tercih ederim	3,42	1,19	3,43	1,14	3,42	1,24
24. Her türlü spor faaliyetine ve spora kolayca uyum sağlarım	3,39	1,08	3,39	1,00	3,38	1,18
25. Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevilme benim için önemli değildir	3,32	1,14	3,33	1,06	3,31	1,21
26. Duyularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam	3,28	1,09	3,27	1,07	3,30	1,12
27. Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum	3,27	1,13	3,33	1,02	3,19	1,24
28. Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım	3,25	1,13	3,24	1,08	3,27	1,19
29. Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım	3,21	1,06	3,17	1,03	3,26	1,09
30. İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler	3,08	1,08	3,05	1,03	3,12	1,14
31. Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum	2,92	1,06	2,93	1,02	2,92	1,11
32. İlgilendiğim spor dalını seçmede ailem ve çevrenin etkisi belirleyicidir	2,78	1,20	2,77	1,15	2,80	1,27
33. Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır	2,67	1,14	2,65	1,08	2,69	1,21
34. Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissedirim	2,52	1,13	2,52	1,11	2,51	1,16
35. Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir mi (küfür centilmenlikten uzak hareketler)	2,33	1,38	2,35	1,35	2,31	1,41

Notlar: (i) n=3185; (ii) Ölçekte 1 kesinlikle katılmıyorum ve 5 kesinlikle katılıyorum anlamındadır; (iii) Friedman çift yönlü Anova testine göre ($\chi^2=15352,281$ ve $p<001$) sonuçlar istatistiksel bakımdan anlamlıdır.

Yukarıdaki Tablo 5’de araştırmaya katılanların spor ve sosyalleşme düzeyleri incelendiğinde, “ilgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir” sorusuna ortalama (3.98) oranında görülürken bu durum Gazi Üniversitesinde (4.03), Selçuk Üniversitesinde ise (3.92) olarak belirlenmiştir. Burada Gazi Üniversitesi öğrencilerinin ilgi ve yeteneklerini seçmede Selçuk Üniversitesi öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. “Spor bireysel yeteneklerin keşfini sağlar” sorusuna ortalama (3.94) Gazi Üniversitesi (3.93), Selçuk Üniversitesi (3.95) oranında cevap vermişler, buna dayanarak bireylerin yeteneklerinin ortaya çıkarılmasında spor çok önemli bir faktör şeklinde belirtebiliriz.

Bir diğer soru ise “sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur” sorusu ise (3.92) ortalama, Gazi Üniversitesi (3.96), Selçuk Üniversitesi (3.87) şeklindedir. Yine bu soruyu destekleyen bir

başka soru ise “arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım” sorusuna ise Gazi Üniversitesinde (3.85), Selçuk Üniversitesinde (3.65) olduğu görülmektedir. Bireylerin birlikte olma duygusunun yüksek bir ortalama ile cevaplanması sosyalleşme açısından önemlidir. Bu duyguların Gazi Üniversitesi öğrencilerinin Selçuk Üniversitesi öğrencilerinden biraz daha fazla olduğu görülmektedir.

“Spor insanlar arası iletişime olumlu katkılar sağlar” sorusunun ortalama (3.90), Gazi Üniversitesinde (3.88), Selçuk Üniversitesinde (3.93) gibi bir oranda önemli bulunmaktadır. Sosyalleşme sürecinin önemli faktörlerinden birisi de kitle iletişim araçlarının sürece etkisidir. Tablo 4.45 de soruya verilen önem dikkate alındığında kişiler arası iletişimde spor etkili bir unsur olarak görülmektedir.

“Spor toplular arası bütünleşmeyi sağlar” ortalama (3.86), Gazi Üniversitesi öğrencileri (3.79), Selçuk Üniversitesi öğrencileri (3.94) olarak bulunmuştur. Sporun sosyal hayata en önemli etkilerinden birisi toplumun bütünleşmesinde önemli bir unsur olduğu bilinmektedir. Sorunun değerlendirilmesi de bu sonucu göstermektedir. Özellikle spor alanında elde edilecek başarılar toplumların değer yargılarını etkileyebileceği söylenebilir. Araştırmamızda da Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin Gazi Üniversitesi öğrencilerine göre daha yüksek oranda etkilendiklerini göstermektedir.

Bir başka değerlendirmede “spor aktivitelerinde bir başkasını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam” sorusu ortalama (3.82) oranında görülmesi, Gazi Üniversitesinde (3.82) Selçuk Üniversitesinde (3.83) oranı gibi yüksek düzeyde önemli görülmesi, sporda her şeye rağmen kazanmak, centilmenlik dışına çıkmak ya da başarı için kural dışı davranışları hoş görmek gibi bir düşüncenin kabul edilmediği söylenebilir.. Bireylerin kendi değer yargılarını koruyarak da spor da başarılı olabilecekleri söylenebilir. Sosyalleşme sürecinde bireyin kazanma ve kaybetme duygusu önemli bir kriter olarak görülmektedir.

Bir başka veride ise “spor yapan insan kendi kendisiyle barışık olur” sorusuna verilen cevaplar Gazi Üniversitesinde (3.79), Selçuk Üniversitesinde (3.73) olduğu görülmektedir. Sporun bireyler üzerinde fizyolojik, psikolojik ve sosyal olarak etkilerinin olduğu bütün dünya tarafından kabul edilmektedir.

Yine “spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar” sorusuna Gazi Üniversitesinde (3.76), Selçuk Üniversitesinde (3.70) oranında cevap verilmiştir. Bir başka sosyalleşme kriteri bireylerin başka bireylere karşı saygılı olmalarıdır. Spor bireylerin başkalarını tanıma ve onlarla daha fazla etkileşimde bulunulması için çok önemli bir noktadır.

“Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar” sorusuna ortalama (3.82)’dir. Bu oranın Gazi Üniversitesinde (3.84) Selçuk Üniversitesinde (3.79) olduğu görülmektedir. Sporun eğitim alanında önemli bir rol üstlenebileceği söylenebilir. Bir diğer verinin incelenmesinde “diğer insanlar beni reddedecek dahi olsa hakkımı savunurum ve doğruyu söylerim” şeklindeki soruya Gazi Üniversitesi öğrencileri (3.92), Selçuk Üniversitesi öğrencileri (3.95) cevap verirken ortalama (3.94) olarak gerçekleşmiştir. Her iki üniversitede de öğrencilerin kendine güven duygusunun geliştiği soruya verilen cevaplardan da görülmektedir.

“Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim” sorusuna ortalama (3.78)’dir. Bu oranın Gazi Üniversitesinde (3.82), Selçuk Üniversitesinde (3.73) olduğu görülmektedir. Sosyalleşme kriterlerinde bir tanesi de bireylerin girişkenlik duygusunun gelişmesi olarak belirtilmektedir. Burada da görülmektedir ki bireylerin yalnızlıktan ziyade grup aktivitelerine yöneldikleri görülmektedir. Gazi Üniversitesinin Selçuk Üniversitesine oranla girişkenlik konusunda daha fazla oldukları görülmektedir.

Başka bir veri ise “diğer insanlara yardım etmeyi onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim” sorusunda ortalama (3.75)’dir. Bu oranın Gazi Üniversitesinde (3.72), Selçuk Üniversitesinde (3.80) gibi yüksek oranda önemli görülmesi, yardımseverlik duygusunun Selçuk Üniversitesinde Gazi Üniversitesine göre daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, “boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım” ortalama (3.73), Gazi Üniversitesinde (3.80), Selçuk Üniversitesinde (3.64) oranında kabul görmektedir. Boş zamanlarımı çeşitli aktivitelerle geçiren bireyler hayatın günlük kaygılarında uzaklaşacak ve dinlenmiş olarak toplumsal aktivitelere devam edeceklerdir. Bir başka veri ise “spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih ederim” sorusuna ortalama (3.70) oranında cevap verildiği görülmektedir. Gazi Üniversitesinde (3.76), Selçuk Üniversitesinde (3.74) olarak belirlenmiştir. Burada bireylerin kendine güven duygularının gelişmesi sonucu daha objektif düşebildikleri ve karar verme konusunda daha hızlı olabildikleri söylenebilir.

Diğer bir veri ise “her yaş grubunda ve cinsiyette, gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım” ortalama (3.64), Gazi Üniversitesi öğrencileri (3.69), Selçuk Üniversitesi öğrencileri (3.58) oranı ile önemli kabul edilmektedir. Burada bireylerin ayırmdan uzak aktivite yapmaları sosyalleşme açısından önemlidir.

“Spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem” ortalama olarak (3.61), Gazi Üniversitesi öğrencileri (3.57), Selçuk Üniversitesi öğrencileri (3.69) ortalaması ile önemli görülmektedir. Bu sorunun yüksek oranda belirlenmesi sosyalleşme açısından olumsuz olarak görülebilir. Sosyalleşme sürecinde başkalarının düşüncelerine önem vermek gerekir. Tek başına hareket etmek ya da karar vermek sosyalleşme açısından olumsuz bir durum olarak görülebilir.

Diğer veride ise “spor aktivitelerinde kendimi daha özgür hissederi” sorusuna Gazi Üniversitesinde (3.61), Selçuk Üniversitesinde (3.54) olduğu görülmektedir. Özgür düşünmek bireylerin hareket yeteneklerini artıracığından sosyalleşme açısından önemlidir. “Spor faaliyetleri ile başkalarıyla daha kolay iletişim kurarım” ortalama (3.57), Gazi Üniversitesinde (3.53), Selçuk Üniversitesinde (3.62) olduğu görülmektedir. Gazi Üniversitesi öğrencilerinin Selçuk Üniversitesi öğrencilerine göre iletişim kurmada daha başarılı oldukları söylenebilir.

“Spor faaliyetlerinin organize edilmesine katkıda bulunurum” sorusu ile “her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım” şeklindeki sorular birbirini tamamlar nitelikte görülebilir. Birincisinde ortalama (3.47) ikincisinde ise (3.25) oranı ile birbirlerine yakın bir görüntü oluşturmaktadırlar. Bireylerin aktiviteleri düzenleme girişimleri onların girişimcilik duygusunu geliştirecek bir olgudur. Fakat bu oranlarda diğerlerine nazaran düşüktür.

Diğer veriler ise aşağıdaki gibi görülmektedir. “Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim” sorusuna Gazi Üniversitesi öğrencileri (3.34), Selçuk Üniversitesi öğrencileri (3.53) oranında belirtmişlerdir. “kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum” sorusuna ortalama (3.27), Gazi Üniversitesi (3.33), Selçuk Üniversitesi (3.19) oranı ile cevap vermişlerdir. Araştırmaya katılanların takım sporlarını bireysel sporlara göre daha çok tercih ettikleri görülmektedir.

Bir başka veride ise “Bir grubun üyesi olmaksızın, kendine özgü bir değer yapısına sahip birey olmayı tercih ederim” ortalama (3.42), Gazi Üniversitesinde (3.43), Selçuk Üniversitesinde (3.42) olduğu görülmektedir. Bu durum bireylerin daha çok yalnızlaşmaya başlayacağını, bireyin bir süre sonra içine kapanık bir yapıya dönüşebileceği söylenebilir.

“Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam” sorusuna (3.28), Gazi Üniversitesi öğrencileri (3.27), Selçuk Üniversitesi öğrencileri (3.30) oranında cevap vermişlerdir. Bireylerin duygularının ifade edilmesinde önemli bir faktör spor aktiviteleridir.

Tablo 5’de diğer veriler şu şekildedir. “Her türlü spor faaliyetlerine ve spora kolayca uyum sağlarım” ortalama (3.39), Gazi Üniversitesinde (3.39), Selçuk Üniversitesinde (3.38) olduğu görülmektedir. “Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevmek benim için önemli değildir” ortalama (3.32), Gazi Üniversitesi (3.33), Selçuk Üniversitesi (3.31) olarak görülmektedir. “Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım” sorusuna (3.21), Gazi Üniversitesi (3.17), Selçuk Üniversitesi (3.26) olarak belirlenmiştir. “İnsanlar beni daha kolay spor aktivitelerinde tanıyabilirler” ortalama olarak (3.08), Gazi Üniversitesi (3.05), Selçuk Üniversitesi (3.12) olduğu görülmektedir. “Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir” ortalama (2.33), Gazi Üniversitesi (2.35), Selçuk Üniversitesi (2.31) şeklinde belirlenmiştir. Burada hoşgörünün spor alanında kural dışı davranışlara gösterilmediği görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin üniversitelere göre spor ile sosyalleşme düzeyleri arasında bir fark vardır hipotezinin tablosu aşağıda görüldüğü gibidir.

Tablo 6. Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Üniversitelere Göre Spor ile Sosyalleşme Düzeyleri

Spor ve Sosyalleşmeye İlişkin Faktörler	Gazi Üniversitesi (n=2189)		Selçuk Üniversitesi (n=1956)		Mann-Whitney U Testi	
	Ort.	Std. Sap.	Ort.	Std. Sap.	Z	p
1. İlgilendiğim spor dalını seçmede kişisel ilgim ve yeteneğim belirleyicidir	4,02	1,07	3,84	1,16	-4,596	<,001
2. Kendimi daha çok bireysel sporlarda başarılı bulurum	3,35	1,02	3,19	1,22	-4,019	<,001
3. Spor alanında bir şey yapmaya karar verirsem başkalarının düşüncelerinden etkilenmem	3,57	0,98	3,63	1,09	-2,913	<,05
4. Her yaş grubunda ve cinsiyette ve gelir seviyesinde insanlarla spor yapmaktan hoşlanırım	3,64	1,01	3,52	1,16	-2,935	<,05
5. Spor aktivitelerinde başkalarını memnun etmek için kendime ters düşen davranışlar yapmam	3,82	1,02	3,84	1,04	-0,853	0,393
6. Diğerleri tarafından spor aktivitelerinde beğenilip sevmek benim için önemli değildir	3,32	1,10	3,28	1,23	-0,645	0,519
7. İnsanlar beni spor aktivitelerinde daha kolay tanıyabilirler	3,02	1,05	3,11	1,13	-2,458	<,05
8. Hayatımdaki en büyük zevklerden birisi tanımadığım insanlarla spor yapmaktır	2,64	1,09	2,67	1,23	-0,062	0,95
9. Takım sporlarının yapıldığı spor faaliyetlerinde kendimi yalnız hissederim	2,51	1,12	2,56	1,16	-1,405	0,16
10. Duygularımı spor aktiviteleri boyunca kontrol altında tutmaktan hoşlanmam	3,22	1,10	3,31	1,11	-3,062	<,05
11. Takım olarak yapılan spor aktivitelerinde grubun lideri olurum	2,90	1,02	2,86	1,12	-0,722	0,47
12. Takım sporlarında takımı yönlendirmekte başarılıyım	3,10	1,04	3,19	1,12	-2,739	<,05
13. Spor yapan bireyler kendi kendisiyle barışık olur	3,76	0,91	3,68	1,15	-0,083	0,934
14. Spor aktivitelerinde tartışmaktan ziyade çözmeyi tercih	3,76	0,95	3,59	1,19	-2,735	<,05

ederim							
15. Spor aktivitelerinin organize edilmesinde katkıda bulunurum	3,42	1,02	3,40	1,21	-0,601	0,548	
16. Her türlü spor aktivitelerine katılmaktan hoşlanırım	3,20	1,12	3,25	1,19	-1,033	0,301	
17. Diğer insanlar beni reddedecek olsa dahi haklarımı savunurum ve doğruyu söylerim	3,90	1,00	3,89	1,06	-0,278	0,781	
18. Takım sporları ile ilgili faaliyetleri tercih ederim	3,35	1,00	3,50	1,11	-5,276	<,001	
19. Spor toplumlar arası sosyal bütünleşmeyi sağlar	3,77	0,98	3,83	1,07	-3,031	<,05	
20. Spor aktivitelerinde kendimi daha özgür ifade ederim	3,58	0,97	3,46	1,14	-2,527	<,05	
21. Spor ve spor aktiviteleri toplumsal bütünleşmeyi sağlar	3,78	0,96	3,66	1,14	-2,191	<,05	
22. Spor aktivitelerinde kurallara uymayan davranışlar hoşgörülü karşılanabilir mi (küfür centilmenlikten uzak hareketler)	2,38	1,37	2,39	1,42	-0,312	0,755	
23. Bir grubun üyesi olmaksızın, kendime özgü bir değer yapısına sahip birey olmayı tercih ederim	3,42	1,14	3,40	1,25	-0,107	0,914	
24. Spor insanlar arası iletişime olumlu katkılar sağlar	3,88	0,86	3,89	1,02	-2,266	<,05	
25. Her türlü spor faaliyetine ve spora kolayca uyum sağlarım	3,39	1,01	3,36	1,20	-0,161	0,872	
26. Spor faaliyetlerinde başkaları ile daha kolay iletişim kurarım	3,57	0,94	3,56	1,05	-0,257	0,797	
27. Spor eğitimi topluma faydalı bireyler yetiştirilmesinde önemli rol oynar	3,81	0,96	3,70	1,08	-2,376	<,05	
28. Spor bireysel yeteneklerin keşfedilmesini sağlar	3,89	0,89	3,84	1,05	-0,208	0,835	
29. Spor insanlara karşı olumlu duygular geliştirilmesini sağlar	3,78	0,91	3,64	1,14	-2,372	<,05	
30. Sevdiğim insanlardan ayrı olmak benim için zordur	3,95	1,07	3,78	1,15	-4,499	<,001	
31. Boş zamanlarımı diğer insanlarla birlikte geçirmekten hoşlanırım	3,76	1,05	3,55	1,16	-5,552	<,001	
32. Arkadaşlarla birlikte spor yapmaktan hoşlanırım	3,85	0,96	3,58	1,14	-7,281	<,001	
33. İlgilendiğim spor dalını seçmede ailem ve çevrenin etkisi belirleyicidir	2,73	1,18	2,80	1,25	-1,577	0,115	
34. Diğer insanlara yardım etmeyi, onların bana yardım etmesinden daha çok tercih ederim	3,75	1,02	3,75	1,05	-0,347	0,728	
35. Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih ederim	3,79	1,02	3,65	1,14	-3,184	<,05	

Tablo 6 incelendiğinde her iki üniversite öğrencilerinin spor ile sosyalleşme düzeyleri arasında büyük ölçüde (toplam 19 maddede) bir fark olduğu görülmektedir. Gruplar arasındaki bu farklılıklar istatistiksel bakımdan Mann-Whitney U testine göre anlamlıdır. Bu sonuçlar dikkate alındığında “araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin spor ile sosyalleşme düzeyleri arasında fark vardır” şeklindeki hipotezimizin büyük ölçüde desteklendiği söylenebilir. Aynı zamanda Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin spor ile sosyalleşme düzeylerinin Gazi Üniversitesi öğrencilerine göre göreceli olarak daha yüksek olduğu da söylenebilir.

Sonuç

Tablo 5’de spor ve sosyalleşme düzeylerini genel olarak incelediğimizde özellikle sosyalleşme kavramının önemli bazı kriterlerinin olması gerektiği ve bu kriterlerin bireylerin sosyalleşme düzeylerinin ne durumda olduklarını açıklamaktadır. Bunlardan, kendine güven duygusu, girişkenlik duygusu, bireyin kendini ifade edebilmesi, sosyal sorumluluk duygusunun gelişmesi, toplumsal uyum, başkalarına saygılı olma, paylaşımcı olma, başkalarını sevebilme, yeteneklerin ortaya çıkarılması, özgür düşüncenin gelişmesi, olaylara objektif bakabilme, başarı ve başarısızlığı kabullenme ve aidiyet duygusunun gelişmesi gibi kriterlerin önemli olduğu sonuç olarak görülmektedir.

Bu sonuçlardan sonra araştırmaya katılan üniversiteler arasındaki farklar incelendiğinde, Gazi Üniversitesi öğrencilerinin ilgi ve yeteneklerini seçmede Selçuk Üniversitesi öğrencilerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bireylerin başkaları ile birlikte olma konusundaki duygularında Gazi Üniversitesi öğrencilerinin Selçuk Üniversitesi öğrencilerinden biraz daha fazla olduğu görülmektedir. Sporun toplumlar arası bütünleşmede önemli bir faktör olması konusunda spor alanında elde edilebilecek başarılar toplumların değer yargılarını etkileyebileceği görülmektedir.

Bireysel hareketlerden ziyade diğer insanlarla hoş zaman geçirecek aktiviteler yapmayı tercih etmede, Gazi Üniversitesi öğrencilerinin, Selçuk Üniversitesi öğrencilerine göre girişkenlik konusunda daha fazla istekli oldukları görülmektedir. Boş zamanları değerlendirme konusunda iki üniversite arasında Selçuk Üniversitesinin oranının Gazi Üniversitesine göre düşük olması üniversitenin sunduğu imkânların farklılığı olarak algılanabilir, bir başka ifade ise Gazi Üniversitesinin daha büyük bir şehirde olması buradaki öğrencilerin zaman konusunda daha pozitif davranabilecekleri şeklinde düşünülmelidir. Bireylerin kendilerini spor alanında özgür hissetmeleri ile ilgili iki üniversite arasında Gazi Üniversitesinin Selçuk Üniversitesine göre daha önemli olduğu kabul edilmektedir. Takım sporlarını tercih noktasında Selçuk Üniversitesi, Gazi Üniversitesine göre daha yüksek oranda görülmektedir.

Gazi Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi arasında spor ve sosyalleşme düzeyleri arasında bir farklılık olduğu tablo 6 da görülmektedir. Bu farklılığın Selçuk Üniversitesi öğrencilerinin Gazi Üniversitesi öğrencilerine göre spor ve sosyalleşme düzeyleri daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Daha önce genel sosyalleşme düzeylerinde ise Gazi Üniversitesinin Selçuk Üniversitesine göre daha yüksek olduğu tespit edilmişti. Spor ve sosyalleşme ölçeğindeki farklılık ise tersi bir durum olarak görülmektedir. Bu farklılığı yaratan

nedenler, Selçuk Üniversitesinin bir kampus içerisinde bulunması kampus içerisinde yapılan bütün spor aktivitelerinden öğrencilerin haberdar olması ve katılım açısından zaman kaybının olmayacağı söylenebilir.

Yine kampusun şehrin dışında olması kampus içinde yapılan etkinliklerin daha önemli hâle getirmektedir. Yine üniversite içinde öğrenci topluluklarının faaliyetleri, spor kulüplerinin yapmış olduğu faaliyetler ve spor tesislerinin yeterliliği etkenlerden bazıları olarak söylenebilir. Gazi Üniversitesinin daha dağınık bir alanda olması öğrencilerin birbirinden kopuk olabileceklerini ortaya çıkarmaktadır. Bu dağınıklığın sonucu ulaşım imkânlarının zorluğu şeklinde belirtilebilir. Üniversitenin şehir ile iç içe bulunması öğrencilerin üniversite içindeki aktivitelerle motive olamadıkları şeklinde söylenebilir. Yine spor tesislerinin dağınıklığı da çeşitli organizasyon sıkıntıları ortaya çıkarabilir. Sonuç olarak “araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin spor ve sosyalleşme düzeyleri arasında fark vardır” hipotezimiz kabul edilmektedir.

Üniversitelerin sosyalleşme alanı olabilmeleri, buldukları durum açısından önemli olduğu söylenebilir. Üniversitelerin belirli bir alan içerisinde bulunması (kampus) burada gerçekleştirilecek faaliyetlerin çok çabuk bir şekilde duyulması, aktivitelere katılımın hem zaman olarak fazla vakit almaması hem de katılım imkânlarının yüksek olması kampus alanlarını sosyalleşme merkezi hâline getirmektedir. Bu bakımdan kampusta oranının yüksek tutulması yeni kulan ve kurulacak üniversitelerin bir kampus alanında yer alması öğrencilerin sosyalleşmesini olumlu etkileyecektir. Bu bakımdan spor aktivitelerinin daha düzenli olarak müfredata uygun sürekli olarak devam etmesi, takım ve bireysel spor branşlarının çeşitliliğinin artırılarak, tüm öğrencilere hitap edebilecek aktivitelerin desteklenmesi gerekmektedir. Nitekim Bulgu ve arkadaşının (2003), Kelinske ve arkadaşlarının (2001), Çakmakçı'nın (2001), Çelik'in (2002), Webb'in (1969), Larson'un (1975) yapmış olduğu benzer araştırmalarda spor aktivitelerinin sosyalleşme açısından önemli olduğu görülmektedir (Bulgu, 2003, Kelinske, 2001, Çakmakçı, 2001, Çelik, 2002, Webb, 1969, Larson, 1975).

Gelecek için Öneriler:

- Araştırmanın sonucunda gençlerin sosyalleşme sürecinde eğitim kurumları, arkadaş çevresi, aile, kültürel yapı ve diğer sosyalleşme faktörleriyle birlikte spor aktivitelerinin de önemli unsurlardan birisi olduğu görülmektedir.
- Ancak spor aktiviteleri sosyalleşmeye salt bir etken değildir. Özellikle spor aktivitelerinin eğitim kurumlarında (üniversitelerde) daha düzenli, çeşitli ve yaygın bir şekilde yer alması tavsiye edilmelidir.

*Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşme Sürecinde Spor
Aktivitelerinin Rolü*

- Sporun sosyalleşme üzerindeki etkilerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırmanın değişik sosyalleştirme araçları göz önüne alınarak başka alanlarda da çalışmalar yapılmalıdır.
- Özellikle orta öğretim kurumlarına yönelik yapılacak çalışmalar ile sporun eğitimdeki önemi ve gençlerin sosyalleşme problemlerinin ortadan kaldırılmasında yardımcı olacaktır.
- Üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulları dışında özellikle sosyoloji bölümlerinin de spor ile ilgili çalışmalara yönelmeleri toplumsal açıdan yararlı olacağı ifade edilebilir.
- Üniversitelerin belirli bir kampus içinde toplanması ve spor tesisleri açısından zenginleştirilmelidir.
- Özellikle yeni üniversitelerin yapılması sırasında spor tesislerinin planlamasının iyi yapılması öğrencilerin eğitim ve öğretim dışında kalan zamanlarda kendilerini geliştirebilecekleri, eğitim ve öğretimin kalitesinin gelişmesine önemli bir etken olacaktır.
- Sporun sosyalleşme sürecindeki etkisi dikkate alınarak üniversitelerin her yıl düzenli olarak yaptıkları spor şenlikleri organizasyonunun birkaç güne sıkıştırmak yerine eğitim ve öğretim dönemlerinin geneline yayılması sağlanmalıdır.
- Üniversitelerde belirli bir spor branşında değil değişik spor branşlarında organizasyonların yapılması sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

- ARACI H, Öğretmen ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi, Bağırhan Yayınevi, 2. Baskı, Ankara, 1999, ss. 13
- ARMAĞAN İ, Sporun Toplum Bilimsel Temelleri, Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yayın No: 4, İzmir, 1981, ss. 4
- BULGU N, F. Akçan, “*Spor ve Toplumsallaşma,*” Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi, Ankara, 2003,
- ÇAKMAKÇI, S, Okullarda Beden Eğitimi Dersi Faaliyetlerinin Öğrencilerin Sosyalleşmesine etkileri, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2001
- ÇELİK, İ. İ, Sporun Sosyalleşme Sürecindeki Rolü, Niğde Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Niğde, 2002
- ERKAL M, Özbay G ve D Ayan, Sosyolojik Açından Spor, Der yayınları, 3. Baskı, İstanbul, 1998,
- FİŞEK K, 100 Soruda Türkiye’de Spor Tarihi, Gerçek Yayınevi, İstanbul, 1985 s 22
- GÜÇLÜ S, Kurumlara Sosyolojik Bakış,Birey Yayıncılık,İstanbul, 2005,
- GÜNEY, S, Davranış bilimleri, Nobel yayın dağıtım, Ankara, 2000,
- KELİNSKE, B, Mayer, B,W & Chen, K,L, “Perceived benefits from participation in sports. A gender study” *Woman in management Review*, 16(2), pp. 75-84. 2001
- KENYON G, McPherson B, Approach To The Study Of Sport Socialization, *İnternational Review Of Sport Sociology*, 9(1), 1974, ss.127.129
- KENYON G,& McPherson, B, Becoming Involved In Physical Activity And Sport: A Process Of Socialization, In G.L. Rarick (ed) *Physical Activity: Human Growth And Development*, Academic Pres, New York, pp, 303-322
- LARSON, D. *Youth Sport Programs*. *Sport Sociology Bulletin*, 1975
- NİRÜN N, C Özönder, “Türk Sosyo-Kültür Yapısı İçinde Âdetler, Örfler, Görenekler, Gelenekler”, *Millî Kültür Unsurları Üzerine Genel Görüşler*, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1990, Ankara.
- SNYDER E, Spreitzer E, Socialization İnto Sport, In NJ, Smelser(ed), *Social Aspects Of Sport*, Englewood Cliffs, NJ: 1976, Prentice Hall
- TEZCAN, Mahmut, Eğitim Sosyolojisi, Çağ Matbaası, 3. Baskı, Ankara, 1984, ss. 28
- TOLON Barlas, Galip İsen ve Veysel Batmaz, Sosyal Psikolojisi, Adım Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara, 1991, ss. 49
- ULUĞTEKİN S, Hükümlü Çocuk ve Yeniden Toplumsallaşma, Bizim Baro, Akara, 1991.
- WEBB, H. Professionalization Of Attitudes Toward Play Among Adolescents. *Aspect Of Contemporary Sport Sociology*, 1969
- YETİM A, Sosyoloji ve Spor, Topkar matbaacılık, Ankara, 2000, ss.148-151